

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 488/2022
27.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Рибаров, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство пољопривреде и заштите животне средине и Министарство финансија, Управа за трезор, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2176/21 од 09.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 27.01.2023. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2176/21 од 09.11.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу П 277/2017 од 13.11.2018. године, обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 1.387.473,14 динара са законском затезном каматом од 01.09.2018. године до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 237.679,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 799/19 од 07.03.2019. године, ставом првим изреке усвојена је жалба тужене. Ставом другим изреке, првостепена пресуда од 13.11.2018. године је преиначена, тако што је одбијен тужбени захтев у делу којим је обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 837.664,74 динара са законском затезном каматом од 01.09.2018. године. Ставом трећим изреке првостепена пресуда је у преосталом делу укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против наведене пресуде донете у другом степену, у правноснажном делу тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Решењем Врховног касационог суда Рев 2700/2019 од 27.01.2021. године, укинута је пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 799/19 од 07.03.2019. године у

ставовима првом и другом изреке и у том делу предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

Пресудом Основног суда у Врбасу П 397/2019 од 11.04.2019. године, усвојен је непресуђени део тужбеног захтева, па је обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 549.808,40 динара, са законском затезном каматом од 01.09.2018. године до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 149.140,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2176/21 од 09.11.2021. године, усвојене су жалбе тужене изјављене против пресуда Основног суда у Врбасу П 277/2017 од 13.11.2018. године и П 397/2019 од 11.04.2019. године, па су пресуда Основног суда у Врбасу П 277/2017 од 13.11.2018. године у делу наложене обавезе за исплату износа од 837.664,76 динара са законском затезном каматом од 01.09.2018. године до исплате и пресуда Основног суда у Врбасу П 397/2019 од 11.04.2019. године преиначене, тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу исплати укупан износ од 1.387.473,14 динара са законском затезном каматом од 01.09.2018. године до исплате и обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 128.250,00 динара, као и трошкове жалбеног поступка у износу од 45.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку и на основу спроведене расправе и допуњеног доказног поступка пред другостепеним судом, тужилац је рођен ... године и професионално се бави земљорадњом од 1992.-1993. године. Од 2004. године има регистровано пољопривредно газдинство. Заједно са супругом има у својини 25 катастарских јутара земљишта у катастарској општини Неколико пута био је учесник лицитација одржаваних поводом издавања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини у катастарским општинама ... и Посед закупљеног земљишта у тим приликама остваривао би око Нове године, односно после Нове године. У пословној је сарадњи са СЗТР „ББ“ ..., чији је власник ВВ. Њен супруг ГГ је од стране више пољопривредних произвођача, између осталог и тужиоца, био овлашћен за заступање у поступку лицитације по огласу председника Општине Врбас од 13.12.2013. године објављеног у дневном листу „Дневник“ дана 27.12.2013. године. Лицитација је одржана 11.01.2014. године. Тужилац је излицитирао као

најповољнији понуђач укупно 19,1507 хектара земљишта у КО Одлукама председника Општине Врбас од 24.04.2014. године тужиоцу је дато у закуп излицитарно пољопривредно земљиште за временски период од три године. Тужилац је у мају 2014 године ступио у посед земљишта и на њему засејао соју. Уговор о закупу није закључен јер је услов био да се закупнина исплати у целости, па када је тужилац исплатио закупнину за све три агроекономске године уговор је закључен 21.10.2016. године. Излицитирано земљиште под усевом соје није пријавио ради добијања подстицаја.

Против одлука председника Општине Врбас од 24.04.2014. године тужилац и Прока Кабларов су изјавили жалбе које су одбијене решењем Покрајинског секретаријата за пољопривреду и шумарство у Новом Саду решењем од 09.09.2014. године. Након тога, дана 21.10.2014. године тужилац се, заједно са другим лицима која су добила земљиште на лицитацији, обратио Управи за пољопривредно земљиште са „захтевом за померање прве године закупа 2013/2014. године на 2014/2015. агроекономску годину“, уз наводе да због изосталог закључења уговора о закупу земљиште није користио. ГГ је у име тужиоца тражио да се утврди ко земљиште користи. Поступајући по овом захтеву надлежни инспекцијски орган је 10.11.2014. године извршио контролу фактичког поседа на лицу места, којом приликом је на парцелама које су дате тужиоцу у закуп он затечен са искомбајнираном сојом. По пријави наведених околности Министарство финансија, Управа за трезор, Филијала Врбас је 15.01.2015. године донела решење о пасивном статусу пољопривредног газдинства тужиоца на три године, из разлога што тужилац није поседовао уговоре о закупу. Решењем Министарства пољопривреде од 13.11.2015. године ово решење је поништено и тужиоцу уручено 18.02.2016. године. Управа за трезор Министарства финансија донела је 14.02.2017. године закључак о обустави поступка за одређивање пасивног статуса пољопривредног газдинства тужиоца.

Тужилац је према пријављеној сетвеној структури свог пољопривредног газдинства за агроекономску 2013/2014. годину имао посејану соју на укупној површини од 40,5460 ха у оквиру које је 19,1507 ха излицитарног земљишта. Према просечно оствареном приносу меркантилне соје на територији Општине Врбас од 4.000 кг по 1 ха, он је требало да произведе укупно 162.184 килограма. Према откупним листовима СЗТР „ББ“ ..., он је те агроекономске године изнео 79.588 килограма соје, дакле мање 82.596 килограма просечног приноса. Тужилац је спрам просечног приноса са пољопривредног земљишта у својини коју је посејао сојом од 21,3953 ха требало да преда 85.581 килограм меркантилне соје, из чега следи да ни на свом земљишту није остварио просечан принос. Произлази да он на своје име није уопште предавао соју са земљишта коју је узео у закуп, односно да приносе са закупног земљишта уопште нема. Упитан да да појашњење за наведену разлику у приносу од 82,6 тона, тужилац је приликом саслушања саопштио да претпоставља да је преостали принос искористио за сопствене потребе, али да не може да се сети.

Основну обраду земљишта потребно је увек извршити у периоду септембар-новембар, најкасније у децембру месецу. Касна зимска обрада земљишта може довести до смањења приноса од 10%. Пролећна основна обрада земљишта неминовно доводи до значајног смањења приноса, који би у конкретним околностима обраде представљао

умањење од 25%, с обзиром да је лицитација одржана у јануару месецу 2014. године, што спрам просечне цене соје од 43,74 динара по килограму, представља износ од 837.646,74 динара. Тужилац је саопштио да зна да обрада земљишта подразумева зимско орање које он јесте извршио на парцелама у власништву, а да не зна у каквом су стању биле излицитиране парцеле када је ушао у њихов посед, нити зна шта је било посејано на њима претходне економске године.

За 2014. годину рок за подношење захтева за подстицаје у биљној производњи је био од 01.05.2014. године до 30.06.2014. године, за регрес за гориво од 01.05.2014. године до 20.11.2014. године, за регрес за ђубриво од 05.05.2014. године до 20.11.2014. године, за регрес за премију осигурања од 15.06.2014. године до 31.10.2014. године. За 2015. годину рок за подношење захтева за подстицаје у биљној производњи је био од од 01.05.2015. године до 30.06.2015. године, за регрес за гориво од 05.05.2015. године до 20.11.2015. године, за регрес за ђубриво од 05.05.2015. године до 20.11.2015. године, за регрес за премију осигурања од 15.06.2015. године до 31.10.2015. године. За 2016. годину рок за подношење захтева за подстицаје у биљној производњи је био од од 01.03.2016. године до 30.04.2016. године, за регрес ђубриво од 05.05.2016. године до 30.09.2016. године, за регрес за премију осигурања од 15.06.2016. године до 31.10.2016. године. Захтеви су се подносили на прописаним обрасцима, а као доказ прилагали су се фискални рачуни за ђубриво и гориво, те доказ о плаћеној премији осигурања.

Тужилац није подносио захтев за остваривање подстицаја за агроекономску 2013/2014. годину за излицитирану површину земљишта. За случај да је захтев поднео, он би имао право на подстицаје од 12.000,00 динара по једном хектару, што чини укупно за закупљену површину 229.808,40 динара. За агроекономску 2014/2015. годину тужилац је поднео захтев за подстицаје у биљној производњи у 2015. години, који је решењем Министарства финансија, Управа за трезор, Филијала Врбас од 30.06.2015. године одбијен, јер је тужиоцемом пољопривредном газдинству утврђен пасивни статус. Против тог решења он је изјавио жалбу Министарству финансија, Управи за трезор, Централни Београд 17.07.2015. године, а нема података какав је исход тог поступка. Захтев за подстицај за агроекономску 2015/2016. годину тужилац није поднео. У ове две агроекономске године могао је спрам тада важеће регулативе за посејане површине остварити подстицај у висини од 320.000,00 динара.

Укупан износ накнаде штете коју тужилац захтева у складу са налазом вештака се састоји од 837.664,74 динара на име мање оствареног приноса због касног уласка у посед земљишта у агроекономској 2013/2014. години, те неостварених подстицаја за три агроекономске године док је трајао закуп у износу од 549.808,40 динара (укупно 1.387.473,14 динара).

На овако утврђено чињенично стање, правилно је другостепени суд применио материјално право из одредби Закона о облигационим односима, Закона о пољопривредном земљишту и Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, цитираних у образложењу другостепене пресуде и оценио да тужбени захтев није основан, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Чињенице утврђене у поступку не пружају основ за закључак да је тужена у обавези да тужиоцу накнади штету коју је претпео у виду мање оствареног приноса због касног уласка у посед земљишта у агроекономској 2013/2014. години. И по оцени Врховног касционог суда тужилац није доказао да постоји одговорност тужене за умањење приноса соје на закупљеном земљишту. Иако је тужена прекорачила рокове прописане законом за издавање земљишта у закуп, тужилац као власник регистрованог пољопривредног газдинства и учесник више лицитација државног пољопривредног земљишта није у конкретним околностима поступао у складу са стандардом доброг пољопривредника из члана 18. став 2. Закона о облигационим односима. Он је пристао да учествује на лицитацији расписаној за јануар месец 2014. године, након истека оптималних рокова за примарну обраду пољопривредног земљишта, па му није могло остати непознато да на тај начин не може очекивати просечне приносе у агроекономској 2013/2014 години. Одабрао је пољопривредну културу коју ће узгајати на закупљеном пољопривредном земљишту те агроекономске године, а за исту културу није доставио доказе да је остваривао просечне приносе и на свом земљишту, нити доказе да их је благовремено посејао.

Поред тога, тужилац је изјавио жалбу против одлуке о додели земљишта у закуп, а након што је ступио у посед земљишта у мају месецу 2014. године тражио је одлагање исплате закупнине из разлога што није ступио у посед. Управо ова његова иницијатива је била разлог инспекцијског прегледа који је за даљу последицу имао доношење одлуке о стављању у пасиван статус пољопривредног газдинства тужиоца.

Тужилац није доставио доказе ни на околност постојања и висине штете, а која се састоји у адекватној узрочно-последичној вези са чињеницом да није ушао у посед закупљене непокретности у периоду од друге половине јануара до друге половине априла односно до маја месеца 2014. године. Према доказима изведеним у поступку, предата количина соје те агроекономске године одговара површини земљишта које је у својини тужиоца, тако да не постоје показатељи на околност реално очекиваних и остварених прихода на закупљеном земљишту. При том, тужилац није умео да објасни у каквом стању је било пољопривредно земљиште које је закупио у смислу раније сетвене културе, какав је утицај изостанка примарне обраде на принос, поштовања плодореда и свих других околности које утичу на остваривање просечних приноса, па је правилна оцена другостепеног суда да тужбени захтев у овом делу није основан. према правилу о терету доказивања прописаног чланом 231. ЗПП.

Правилна је оцена другостепеног суда да није основан ни захтев за накнаду штете због неостварених средстава подстицаја за три агроекономске године, заснован на незаконитом и неправилном раду орагана тужене у смислу члана 172. став 1. ЗОО. Према овој одреби правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Услов за утврђивање постојања висине ове штете у конкретном случају је претходно вођење и окончање управног поступка за остваривање права на подстицаје. Тужичева активност у том

правцу је изостала, па стога тужена не може бити одговорна за штету коју је тужилац по овом основу претпео у виду умањења имовине тужиоца за средства подстицаја.

Врховни касациони суд је ценио и остале наводе ревизије, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени. Одлука о тужбеном захтеву је донета правилном применом материјалног права, за коју су дати доволни и јасни разлози, које у свему као правилне прихвата и овај суд.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић